

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Hónyi áron ——— 1 „
 — Egyv. szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Piltz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ös szám
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a hirdetésben fogadtatnak el.
 Az árak az összes hirdetés
 terjedelmében.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Az egyetemi ifjuság nagygyűlése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, május 15.

A budapesti egyetemi ifjuság ma délután nagygyűlést tartott, melyen a liberális reformok mellett foglalt állást. Egyben a királynak sürgőnyt határoztak küldeni, melyben hangsúlyozzák, hogy a polgári házasságot az egész ország kívánja.

A nagygyűlés a következőképen folyt le:

Az új városnév közgyűlési termébe ma délutánra hivta össze az egyetemi ifjuság szervező bizottsága a budapesti egyetemnek ifjuságát, hogy a polgári házasságnak a főrendiházban történt leszavaztatása alkalmából tüntessenek a reakció ellen. A lelkes hangú fölhívásnak meglett a hatása, mert mintegy 6-800 egyetemi polgár töltötte meg zsúfolásig az új városnév nagytermét.

A gyűlést pontban négy órakor Martos Ferencz joghallgató nyitotta meg, rövid szavakban üdvözölve a megjelenteket, s Kégl Jánost ajánlotta az elnöki tisztre, kit a gyűlés egyhangulag meg is választott.

Kégl rövid beszéddel nyitotta meg az ülést, melyben reményét fejezte ki a fölött, hogy a liberális ifjuság tántoríthatatlan szilárdsággal fog ládászni a haladó korszellemtől kövelet intézmények mellett, melyek életet fognak ontani a holt betűkbe, mely szerint hazánk minden polgára egyenlő. Ez intézmények fogják ledönteni a falakat, melyek alkotmányunk nagy eszményét eddig megvalósítani nem engedték. Jelenti, hogy három határozati javaslat érkezett be, melyeket az illetők fognak indoklásukkal együtt előterjeszteni. Az ülést megnyitja.

Már az elnöki megnyitó alatt lehetett látni, hogy a Szent Imre-egylet egész táborával, mintegy 20-25 fiatal kispappal, akik polgári ruhába voltak öltözve, megjelent az ülésen, hogy ott ellenzéki szellemben megnyilatkozzék. Tényleg minden szónok beszédébe beleis ordítottak a jó torku fiatalok, de egészben nem sikerült nekik a határozatot meggátolni.

Moskovitz Iván volt az első szónok, aki kijelentette, hogy ámbár ő akkor, mikor a hatalmon levő kormányt akarta az ifjuság üdvözölni a liberális javaslatokért, azt ellenezte, de most, hogy a javaslat sorsa a főrendiház előtt bukott meg, más véleményben van. Most már nem a liberális Magyarország küzd a konzervatívok hada ellen, hanem a magyar demokrácia a reakció ellen (Viharos éljenzés és taps.) Hosszabb indoklás kíséretében a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„A magyar főiskolai ifjuság nagygyűlése kimondja, hogy sajnálattal látja a reakció művét és sajnálattal látja, hogy azok a reformok, melyek mindenesetre az egész nemzet akaratával és érzelmeivel megegyeztek, megtörték egy kis, a kor és nemzet szellemével ellenkező testület renitenciáján.”

Percekig tartott a taps s a Szent Imre-egylet ellenkezését csak néhány, a levegőben hadonászó botból lehetett kienni, mert hangjukat elnyomta az éljenzés és taps.

Martos Ferencz volt a következő szónok, aki szintén gyakori helyeslés által megszakított beszédében a főrendiház ellen kelt ki élesen. A következő határozati javaslatot mutatta be:

„Bizza meg a magyar főiskolák ifjusága a szervező bizottságot, hogy a képviselőházhoz petíciót intézzen a főrendiháznak demokratikus alapon való újjászervezése tárgyában.”

Ezt is viharos éljenzés fogadta.

A következő szónok Engel Aurél jogszorgoló volt. Beszédét a közgyűlés tanymó többségének folytonos zajos helyeslése közepette mondotta el, melyet csak félénken kísért meg túllátni a 20-25 fnyi ellenzék. A beszéd következőképen hangzott: „Uraim! Az első magyar ember a király. Az ő szent neve vezércsillagként lebeg előttünk, midőn sikra szállunk a haza üdvéért, mert a haza fogalmában befoglaltatik ő is, mert az ő hatalmát öregbitjük verejtékes munkánkkal, az ő dicsőségét fokozzuk pirosan folyó vértünkkel, mert az ő szava leg hatalmasabb bátorításunk, az ő hálaja legszebb jutalmunk. Azon dicső szavak, melyeket őseink másfélszáz esztendő előtt mondtak el: „Vitam

et sanguinem pro rege nostra” mélyen gyökeret vertek szívünkben, s számos nemzedéken átazarmazva, érzelmi világunk és gondolkörünk sarkköveivé váltak. Ennek okát pedig, t. uraim, a magyar embernek azon két tulajdonsága képezi, mely benne minden egyebet felülmul: a hála és az igazságszeretet. Igazság, törvény és alkotmányosság egymást fedő fogalmak. Az alkotmányosság szabályainak folytonos szem előtt tartása az, mi a királyunk iránti szeretetet odaadó rajongásig fokozta. Épen ezért akkor, midőn itt lenn a síkban segédkezet nyújtunk a haladás folyamatának szabályozásához, midőn tisztára akarjuk kotorni a medret, hogy mi sem állhas a haladás útját, nem szabad megfélekedni azon éltető forrásról, melyből a folyam fakad. A magyar ifjuság homagialis érzelmeinek kifejezésére tehát szavaim végén, konkrét javaslatot fogok tenni. Szónok ezután áttér az előtesszóított javaslatra s beszédjét következőképen folytatja: Előtemszóított t. barátaim javaslataihoz csak annyiban kívánok hozzájárulni, a mennyiben ezen urak nézetem szerint a főrendiház jelen üségét és fontosságát tulbecsülik. Hisz, ha a mi első kamaránkéül jellemzetes tulajdonságról egyáltalában szó lehet, ez nem a veszélyesség, hanem egyes-egyedül a neveltségesség. Azt mondhatnak ugyan önök, hogy a neveltségesség épp a legutóbbi napok tanúsága szerint a veszélyességet ki nem zárja. De uraim, a legközelebbi jövő be fogja bizonyítani, hogy önök tévednek. Hanem ettől eltéekintve, lásuk csak közelebből ezt a reszketve emlegetett főrendiházat, vizsgáljuk meg, ha vajjon bir-e azon tulajdonoknak csak egyjével is, melyek egy ily erratikus tömböt, a népszerűtlenség hatalmas árja által való elsőprettéstől megóvhatnak? Azt szokás mondani, hogy a főrendiház történelmi tradíciókon nyugszik, melyek 1885-ben a kor szelleméhez mértén adaptáltattak. Ennek az állításnak első része azért nem igaz, mert a főrendiház, mely eredetileg nem volt egyéb, mint az a hely, hol a nádor s főzászlósok véleményt nyilvánítottak, történelmi alapon fejlődött hatalmi viszonyaiból tejesen kivetáztott, a mi pedig a korszerű reformokat illeti, hát nem szükséges

A „TORONTÁL” TÁRSZAJA.

A fehér rózsák.

Irtá: Gyálókay Aranka.

Kihűd szívvel, kopaszodó fejjel pillantotta meg először a leánykat.

Egy estélyen találkoztak, s midőn a leányka ráteekintett nagy félénk szemével, úgy véitte, hogy még soha sem látott ezelelt szép szemeket.

Ezek a szemek követték őt utjában hazafelé ezen az estén és ezek a szemek jelentek meg neki álmában és ezek a szemek nem hagyták őt el többé sem ébren, sem alva.

Kedvett újra társaságba járni, azaz felkereste mindazokat a helyeket, hol gondolta, hogy ezeket a szemeket újra látja. Eleinte azt hitte, hogy csak sajtáságos színe ezeknek a szemeknek az, ami érdeklődését felkeltötte, mely a sötét pillák alatt világos, csaknem zöldes színével meglepte a ráteekintőt. De olyan volt ez, mint a tengeryzem, mely mindig sötétebbnek tetszik, mennél tovább nézett bele az ember.

De későbbben érezte, hogy egész piczi lénye az, amely fogva tartja, kedves gyermekded aratatlanságával. Es ő a jöletben uszó világfi, ki egész hosszú életét a szerelem, a kalandok hajhászásával töltötte el, most úgy gondolta, hogy sohasem szeretett ezelelt.

Ha összehasonlította azokat az emészto izgalmakat, ezzel a megnyugtató tiszta érzéssel, amely meglegedett egy tekintettel, egy kézzorítással is, akkor úgy érezte, hogy feledne van a negyven év és ő újra az az ábrándos gimnazista, aki volt egykor. Oh, hogy nem térnek vissza többé fiatalságának ama hit és bizalommal

teljes éveit! Oh és mindennek felett, ha visszatérne fiatalkori egészsége, beh máskép gazdálkodnék most vel!

Már évek óta tudja, hogy nincs valami rendben itt a mellében; de mit tördött ő vele! Egy pár évvel előbb vagy uóbb kezdí meg újját a nagy semmisség felé, kinek okoz but evvel! Kinek az életében hagy ő irt vissza? Senkiében. Családja nincs. Szeretőinél helyettesíti majd más. Barátjai, ha ugyan bir ilyenekkel, találnak más bőkezü barátot, kinek lakomáinál majd szentel nek az ő emlékének is talán néhány szívélyes szót. Es ezzel vége van. Eddig oly vigasztaló volt neki ez a tudat, így szeretelelenül, sivatlanul megsemmisülni. Nem sajnálni az életet, nem okozva senkinek fájdalmat. De most egyszerre felebredt minden életkedve, mert szeretett s érezte, hogy szeretik. Elni akart, boldog akart lenni, legalább pár évig. Egzséges akart lenni, és tudta, hogy az erős akarat sokszor még az elveszett egzségeset is visszaszerzi.

Gyógyittatni fogja magát. A telet valahol lent délen tölti! Sziciliában és Kairóban, ahová már a mult évben is küldték; de akkor nem ment, mert érdekei másfelé vonzóttak.

De mielőtt elmenne, meg akar győződni, hogy érdemes-e felvenni a küzdelmet a halállal, szeretetik-e annyira, hogy ez az érzés új életet öntsön ereibe?

Esős novemberi est volt. Egyike azon estéknek, a melyeken jól esik a családi tűzhely mellé menekülni. Lassu egyhangúsággal hullottak az esőcseppek már órák óta, és csak néha futott végig egy szélroham az utcákon, lobogtatva a gázlámpákat és megrázva az ablaktáblákat.

Nellikeknek ma fogadó napjuk volt. Nem voltak sokan, de éppen elegenden, hogy

megakadályozták őt abban, hogy Nellikével habortlanul beszélhessen.

A leányka tudta, hogy ma bucsuzni jött és látta valahányszor sötét pillait fe emelte, hogy szemei könyben usznak.

Egyszer felállott, hogy egy könyvet, melyről éppen beszéltek, áthozzon a másik szobából, ő felhasználta ezt az alkalmat és utána ment.

Nellike összeresztent, midőn feltéekintve, őt maga előtt látta állni.

— Egész este azon tündöttem, miért visel maga mindig fehér rózsát a hajában? Valami fogadás? vagy valakitől kapta?

— Mert kedvenc virágom.

— Tehát nem köti hozzá semmi emlék? ha kérném nekem adná?

Nellike szó nélkül kivette a virágot hajából és hirtelen ajkával megérintve azt, átnyújtá neki.

— Holnap elmegyek messzire, — mondja édes, fog-e ráam gondolni? . . .

— Mindig . . .

— És ha visszatérek . . . fog-e még akkor is szeretni? . . .

— Örökké! . . .

Elváltak.

A szűkötől engedelmet kapott rá, hogy levelezhessen Nellikével. Ez egészen megnyugtatta. Gondolta ő ezt előre, hogy a boldogság meggyógyítja egészen. Már évek óta nem érezte magát ily jól, akár el se utazzék. De ezek a nagyképu doktorok minden áron kívánják, hogy menjen, különben nem állnak semmiért sem jól! Tehát elutazott. De minden rajt jött egy tiztizenegy oldalos levél; telve rajongó szeretettel és egzségeset illetőleg a legjobb hírekkel.

Egyszer pár napig kimaradtak a levelek, óriási aggodalmat keltve itthon; mig végre a

csak rámutatnom, hogy a főrendihásban a leg-hihetlenebb elmaradottság és intelligencia-hiány valóságos tivornyákat ül, megjegyezvén, hogy az annyira kedvelt „legsötétebb középkor“-ról csak azért nem szólok, mert nézetem szerint a középkor legkoromfeketebb része is tiltakoznék ezen összehasonlítás ellen. (Zajos derűtség.) Uraim! Azon született törvényhozók, kiknek többségét össze kell dobolni a világ minden lö-versenyteréről (Derűtség), mert ezen uraknak tudvalevőleg az a jelszavuk: „Ubi lo-ven-sen y, ibi patria, (Zajos derűtség), kik eljönnek ide, mert itt kutyán, lovon és lányon kívül egy új sportnak is hódolhatnak, kik el-gagyogják az urna előtt azt a néhelen meg-jegyzett „nem“ szót, kissé csekélyebb érdekekkel és sokkal csekélyebb szakértelemmel, mint a bookmakernek odakiáltott „Eins auf“-ot: azok, t. uraim nem veszélyesek. Ha efemer kárt okoz-hatnak is, de a neveltségesség gyilkos mérget véredényeikbe mélyen felszívják. (Helyeslés. Taps.) Veszélyesnek csak azon kis csoport mondható, ki korlátokat nem ismerő önzésében szítja a lángot, hogy kirabolhassa az égő várost. S veszélyes az a másik csoport, mely arrogálva egy szent nevet, annak czége alatt üzérkedni akar. A született törvényhozók többségének szá-mára a törvényhozás csarnoka mulatóhely, hol játszik és fogad, e kisebbség számára bőrcse, hol gseftel és árfolyamot jegyez.

Ezek ellen csak egy eszköz létezik: a legkiméletlenebb leálczázás — hisz a penészek legjobb ellenszere a szabad lég friss fuvallata.

A magyar liberalizmus ügye azonban bátran nézhet a jövő elébe, annál is bátrabban, mert egyenes szókimondás mellett hatalmas szövete-séget talál az ország legnagyobb urában, koronás királyában. Ő a mi erős várunk, a mi remé-nyünk; benne van a mi bizodalunk, melyet a következő határozati javaslat kíván kifejezésre juttatni. (Hosszantartó taps és él-jenzés.)

„Az egybegyült ifjuság, midőn alatt-valói hódolattal járul felségednek, Szent István utódjának trónja elé, sajnálko-zását fejezvé ki felséged, a szabadelvű eszmék legfenköltebb védura előtt a felett, hogy a felséged kormánya által beterjesztett s így felségednek, mint a legalkalmasabb uralkodónak szükség-kepen igaz szándékát kifejező, a magyar nemzet képviselőházában páratlan több-séget nyert javaslatok zátonyra jutottak és szíve sugallatán indulva, legtörhetet-lenebb ragaszkodásának őszinte kifejezé-sét el nem fojthatja.“

A távirat szövegének olvasása után szünni nem akaró éljenzés, viharos hosszantartó taps tört ki. Szent Imre ifjúsága perczekig szóhoz

sok sürgönyre megjött a válasz, hogy pár napig rosszul volt, de már újra jobban van. Valami jelentéktelen kis vérhányása volt, el sem tudja képzelni mitől jött, valószínűleg meghűlt. Ha ez nem jön közbe, egy a napokban már utra kelt volna, annyira felesleges volt az itt időzés; de így még az orvos tanácsa folytán marad, négy hétig.

Végre eltelet ez a végtelennek tetsző négy hét is, és ő tudatta menyasszonyával, hogy hol-nap hajóra száll és egy hét múlva otthon lesz nála, hogy soha többé el ne váljanak.

Várta tehát a boldog kis menyasszony je-gyesét, kit első látás óta úgy tekintett, mint ábrándjainak megtestesülését — türelmetlenül, sóváran számlálva a napokat, a perczeket, melyek elválasztják még őket egymástól.

És sietett haza a boldog vőlegény, hogy magához szorítsa imádott menyasszonyát, és vitte őt a vonat sebesen előre, országó-on, vizeken, hegyeken át — halva.

Egy mély gyászba öltözött leányka lép be anyjával egy virág-kerekeskedésbe. Fehér rózsakoszorút rendelnek. Az elárusító sajnálkozva jelenti ki, hogy nincsen fehér rózsája.

— Hát az ott mi? szólta a leány egy csomó fehér rózsára mutatva.

— Sajnálom, de azt nem adhatom, mert B. gróf elutazása előtt megbizott, hogy minden nap egy fehér rózsacsokrot küldjünk a meny-asszonyának — s ez az.

A leányka sirva rogyott egy székre. — Csak csináljon ebből koszorút — felelt leánya helyett az anya, B. gróf Cairobán eluta-zása előtt hirtelen rosszul lett és pár óra alatt meghalt. A holttestét haza hozták. — A leányom volt a menyasszonya.

nem juthatott s csak miután némileg csillapult a csend, jelentkeztek többen szólásra az elnöknek.

Kégl elnök csak nagy nehezen juthatott szóhoz. Kijelenti, hogy a felséges király szemé-lyét nem lehet vitába vonni s a távirat szöve-gét a tulnyomó többség által elfogadottnak látja s a fölött vitát nem enged. A másik két javas-lat fölött megnyitja a vitát.

Elsőnek Huszár El mér szólalt föl. Azaz csak szólni akart, mert most a tulnyomó többség lehurrogta. „Maga az a gróf Bánffy?“ — kiáltottak feleje több oldalról. „Halljuk a gróft!“ — volt a visszhang a terem minden sarkából. Huszár kijelenti, hogy nem fogadja el egyik ha-tározati javaslatot sem. Indokolásából azt lehe-tett kivenni, hogy az egyetemi polgárság nem tiltakozott annak idején az „Olvasd“ című lap felségsértései ellen, de most loyaltásával akar tüntetni.

Tombozó lármában szólt Bottlik Jó-zsef is, aki a főrendiházat maga is eltöröndönek véli a föld színéről, de nem most, amikor egy konkrét javaslat alkalmából akarják megboly-gatni. A javaslatokat nem fogadja el.

A lármában egyre nagyobb lett s még több Szent Imre-egyleti tag próbált szerencsét a tor-kával, de nem sikerült magát megértetnie.

Végre az elnök egy kis csendhez ju-ván föltette a kérdést, hogy elfogadják-e a két első határozati javaslatot is? Akik elfogadják áll-jának fel.

A 25—30 főnyi kisebbség kivételével az egész gyűlés viharos „Elfogadjuk!“ — kiáltá-sokkal állt föl, mire az elnök a javaslatokat elfogadottnak jelentette ki s a gyű-lést bezárta.

Az ifjuság ezután levonult s az utcán töb-ben felszólították, hogy azonnal oszoljanak szét, nehogy a bizonyos oldalról provokálni kívánt tüntetések a gyűlés eredményét kisebbsítsék.

Az ifjak ezután a szabadelvű klub elé vonultak, a hol hosszasan éljenzésre meg-jelent Podmanitzky Frigyes báró s be-szédet intézett hozzájuk. Megköszönte az ovációt, lelkesedésre ösztönözte az ifjakat, biztosítva őket, hogy ők rendületlenül megmaradnak elveik mellett. Miután az ifjak viharos éljenzésben a minisztereket kívánták hallani, Podmanitzky kijelentette, hogy azok most az értekezleten vannak s így meg nem jelenhetnek.

Erre az ifjuság Károlyi Gábor gróf lakása elé vonult, hol Károlyi és Her-man tartottak beszédeket. Innen a kor-mány folytonos éljenzésében visszamentek a szabadelvűklub elé, de mivel a minisz-terek már eltávoztak, az ifjuság is széjjel oszlott.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 17. A millenniumi végreh. bizottság ülése.
Május 20. Tisztviszéki ülés.
Május 20. A vöröskeresztyelet m. választm. köz-gyűlése.
Május 20. A nagybecskerekli jótékony nőegylet köz-gyűlése.
Május 21. Torontálmege tavaszi közgyűlése.
Május 21. A nagybecskerekli szőnyeggyár-részvény-társaság alakuló közgyűlése.
Május 21. A r. k. hitközség közgyűlése.
Május 26. Városi rendkívüli közgyűlés.
Junius 3. Tavaszi kerti ünnepély.
Junius 16. A Bárdossy-Ney-Lidl-Vincze hangverseny.
Julius 8. A tiszai regatta-szövetség amateur ver-senye Szegeden.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Rónay Jenő főispán tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Nep. Szent-János. A nagybecske-reki róm. kath. plébánia-templomban ma ülték meg a templom védőszentjének, Nep. Szent-Jánosnak névünnepét. Ez alkalomból tíz órakor ünnepélyes nagymise volt, melyet Schaeffer Antal pápai praelátus czelebrált fényes segédlet mellett. A misét, melyen nagyszámú közönség jelent meg, Palanik Leo écsakai segédlelkész német predikációja előzte meg.

— A közigazgatási bizottság ülése. Torontálvármegye közigazgatási bizott-sága ma Rónay Jenő főispán elnöklete alatt ülést tartott, amelynek lefolyásáról lapunk hol-napi számában közlünk részletes tudósítást.

— Ragályos betegségek ellenőrzése. Gya-kori eset, hogy hevenyragályos betegségben el-halt kisdedeket bérkocsiban vagy magánfogóban visznek a sirkertbe. Minthogy az ilyes szomorú alkalomra használt bérkocsik és magánfogatok azután szokásos rendeltetési-céljuknak meg-felelőleg a közforgalmat szolgálják, éppen ninc-s kizárva, amint hogy nehányszor meg is állapít-tatott az az eset, hogy a ragály eme kocskik utján nyert tovaterjedést. Hogy a rendőrség a ragályos betegségek tovaterjedése tekintetében a kellő hatályos ellenőrzést gyakorolhassa, leg-ujabban elrendelte, hogy a közönség a magán-és bérkocsik teljes kizárásával ezentul csakis a temetkezési vállalatok fogatait vagy a kórházi gondnoknál esetenként két forintért ki-bérelhető temetkezési kocskit használhatja a holt-testeknek a sirkertbe való szállítására.

— Bányászok veszedelme. Resiczáról je-lentik, hogy a közeli Domán területén fekvő Almássy aknán tegnapelőtt borzalmas szeren-csétlenség történt. A baleset áldozata Kolosora Bálint bányász, ki egyik társával munkára in-dulandó reggel szokott időben az aknába ereszk-edett. Alig haladt azonban a személyszállító kosár néhány másodpercznyire, a mélységből velőtrázó sikoltás és nyomban az önműködő vészjelző csengettyűje hallatszott fel. A kosarat azonnal visszaindították és néhány percz múlva Kolosora holtteste került fel a mélységből; feje borzalmas módon össze volt zúzva. Kolo-sora társa is veszélyes sérüléseket szenvedett; ennek állítása szerint egy kiálló térna-gerenda okozta a szerencsétlenséget.

— Köszönet a patriarkának. Nagy-kikindáról írják: Nyolczvanhatan akadtak városunk nagyszámú szerbjei közül, akik szük-séget éreztek annak, hogy Brankovits György patriarkához intézett következő tartalmú sürgöny-ben fejezzék ki örömlüket a polgári házasság leszavazásán:

„Patriarka ő szentségének Karlóczán.
Fogadja legforróbb köszönetünket szent egyházunk és nemzetünk megvédése érde-kében való ténykedéséért.“

Következnek az aláírások.
— Esküvő. Dr. Oláh Béla torontál-szigeti orvos e hó 15-én tartotta esküvőjét Nagyváradon Nagy Bankával, Nagy Géza földbirtokos leányával.

— Szegedi regattisták ünnepe. A sze-gedi csolnakázó egylet díszes ujcso-lna-kháza napok óta ott pompázik a Tisza tükkrén és tegnap, mint szegedi levelezőnk írja, előkelő közönség gyűlt össze a födélzetén, hogy forma szerint fölszenteljék s a használatnak átadják. A csolnakház úgy van fölépítve, hogy abban a hölgyközönség is kellő komfortot találjon. Ez által akarja az egylet elérni azt, hogy a csolnakázás nemes sportját a szegedi hölgyekkel is megkedveltesse és körébe vonja a szép asszonyo-kat, kik Nagybecskerekben már is ezének kecsesen és asszonyi ügyességgel. A fölszentelés czeremóniáját délután 5 órakor kezdték meg. Ekkorra a csolnakház lobogókkal volt feldíszítve és a födélzetén összegyűlt a közönség, melynek körében a hölgyek közül is nagyon sokan voltak jelen. Nyilassy Pal az egylet elnöke pezsgős pohárral kezében, lelkes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Beszélt a küzdelemről, melyet az egyletnek folytatni kellett, míg elérte a mai napot és elmondotta, hogy im most ünnepélyesen átveszi, és a közhasználatnak átadja a csolnak-házat. Beszédének befejezésekor a hajó-födélzet-hez csapta a pezsgős poharat, az elfolyt pezsgő-vel szentelvé meg a díszes alkotmányt. Az éljenzés lecsillapultával Privinszky János, a hajó építője mondott felköszöntőt, szintén a fö-délzethez csapván pezsgő-vel telt poharát. Lip-pay Lajos alügyész fejezte be a felköszöntések sorát, ismertetvén röviden az egylet történetét. Ezután az egylet összes csolnakjait a Tisza tükkré eresztették le és a közönség nagy része levezett a Tiszán. A csolnakok ormán hölgyek kormányoztak és az elindult hajóraj szép látvá-nyul szolgált a közönségnek. Körülbelül nyolcz óra volt, mikor a kivonult csolnakok visszatér-tek és a közönség a csolnakháztól a Tisza szállodába indult, hol kedélyes vacsorával és mulatsággal fejezték be a fölszentelés ünnepét.

— Hazament meghalni. Fehértem-plo mról írják: Czárán János kir. törvény-széki joggyakornok tüdővészben elh. Pancso-váról jött haza szülőhöz s itt érte utól a halál. Nagy részvét mellett temették el. Végtisztessé-gére fehértemplomi kollégái is megjelentek.

— **Szende Béla exhumálása.** Lugosról írják: A Szende család ősi fészket, a krassószörény megyei Gavosdiát, melyről a család nemesi előnevét is kapta, nem régiben eladták. Hogy a családi sírbolt idegen kézre ne jusson, a család, melynek jelenlegi feje Szende Béla országgyűlési képviselő, elhatározta a családi sírboltban pihenő ősök exhumálását és a sírbolt lerombolását. Szende országgyűlési képviselő ennélfogva Lugoson a várostól kapott tisztelet-sírhelyen új sírboltot építtetett, amelybe őseinek elhelyezése a napokban fog végbemenni. Az exhumálások között van Szende Béla, volt honvédelmi miniszter is. A nagy államférfi hült tetemeinek átzállítása alkalmából Lugoson nagy gyászünnepe lesz.

— **x —** A nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk a Kovács Gedeon féle helybeli egyik legtekintélyesebb, a modern igények és minden lehető kívánalmaknak teljesen megfelelően berendezett confectio üzletre, mely nálunk a szaklan elsőként vezette be a legszolidabb kiszolgálás mellett a szabott árakat. Alkandó gazdag raktára ezen üzlet a legújabb divatu női confectiók, kifogástalanul készített uri- és gyermekruhák, valamint nagy váasztékú bel- és külföldi gyártmányú mindenféle gyapjuszöveteknek. Méretszerinti megrendelések, nemkülönben egyeztetési szállítmányok — úgy rendőrök, valamint tüzoltók és katonák részére — pontossággal fogantatottak.

S z i n h á z.

Parasztbecsület.

Elfogadjuk azt a tételt, hogy nagy dologban akarni is elég, s ebből a szempontból bírálva a tegnapi előadást, csak jót mondhatunk róla. A „Cavalleria rusticana“ nehéz dió olyan énekeseknek, kik az operetren kívül más zenével nem foglalkoznak s azért állítható, hogy a meglevő eszközökhöz képest a tegnapi operaelőadás a Füredi társulatnak becsületére vált. A legterhebb feladat természetesen Simándy karmesterre várt, ki dicséretes buzgalommal és kitarással tanította be a nehéz művet. A közönség a derék karmestert, kinek ezuttal jutalomjátéka volt, zajos tapsokkal fogadta, amikor a babérral diszitett karnagyi emelvényre lépett. Sajnos, hogy ez a közönség igen kicsiny volt. Hjah! „Próbaházasság“ az más mint „Parasztbecsület“. Chacun a son gout. A szereplők közül első sorban Pálfi Nina érdemel féltetlen dicséretet, ki pompásan beleléte magát a töle oly távolálló szerepkörbe. Igen természetesen játszottta Santuzzát, s a nehéz énekrészt teljesen érvényre juttatta. Néhány merészen kivágott magas hangját élénken megtapsolták. Partnere Kovács (Turiddu) elég jól megállta helyét. A Santuzzával való kettősben nagyon megszólalt egy erősebb gixerért, pedig ez oly baleset, mely ellen a legnagyobb énekesek sincsenek biztosítva. Fejes Lidi szemrevaló Lola volt, ki kellemes kis hangjával igen kedvesen csicseregte el a csáb-dalt. Láng Ödön mint mindig ezuttal is jó volt az Alfio hálátlan szerepében, Erdélyi Ottilia pedig rettentő komolysággal igyekezett velünk elhitetni, hogy ő most nem komika, hanem egy operai mama. Enek- és zenekar precíz működésükkel nagyban emelték az öszezavágó előadást, melylyel Füredi bebizonyította, hogy közönségünket minden irányban igyekszik kielégíteni. — Az operát megelőzte „A miniszter előszobájában“ című ismert dramolett, melyben Leöveyt újból alkalmunk volt mint gondos, rutinirt színészt megismerni, ki szerepeit remekesen eljátsza, de át is érti és érzi.

Ujházi Ede vendégszereplése. Ma reggelre várták Ujházi Edének, a nemzeti színház kitűnő tagjának megérkezését, amely célból Lauka Gusztáv koszos költőnk vezetése alatt tiztagu deputáció sorakozott a pályaudvaron a vendégművész fogadására. A várt vendég azonban ezuttal elmaradt, helyette Füredi igazgatóhoz a délelőtti folyamán telegramm érkezett, amely tudatja, hogy Ujházi tegnap este lekészt a vonatról, mert Sudermann Otthon a, amelyet tegnap este a Nemzeti Színházban Ujházi közreműködésével előadtak, csak tíz óra után ért véget, amikor már a gyorsvonat elindult volt. A telegramm végül értesíti a szinigazgatót, hogy Ujházi ma este érkezik Nagybeeskerekre, úgy hogy a mára hirdetett előadásban még közreműködhetik. Mindazok, a kik az Ujházi Ede tiszteletére csütörtökön este a kaszinó éttermében rendezendő társasvacsorán résztvenni akarnak, sziveskedjenek eme szándékukat holnap délután négy óráig Füredi szinigazgatónál bejelenteni.

T á v i r a t o k.

Wekerle kijelentései.

Budapest, május 16. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A szabadelvű párt tegnap este tartotta első értekezletét a főrendiház legutóbbi szavazása óta. Az értekezlet elé, minthogy ez alkalommal várták Wekerle miniszterelnök további propositióit a polgári házasság dolgában való teendőkre nézve, feszült érdeklődéssel tekintettek.

Wekerle miniszterelnök, aki mindjárt az értekezlet megnyitása után felszólt, a javaslat változatlan fentartását ajánlotta a pártnak. A kormány garanciákat keres rá, hogy a főrendek által ne súlyosztassék meddő kísérletek színvonalára. Ha a képviselőház újból elfogadta a javaslatot, akkor fogunk — úgy mond — az előtt az alkotmányos kötelesség előtt állani, hogy a rendelkezésre álló alkotmányos eszközöket igénybe vegyük s azokra nézve, még mielőtt a főrendiház másodszor határozná a kérdésben, a korona előleges jóváhagyását kikérjük. A miniszterelnök végül kéri a pártot, hogy álláspontján megmaradjon. (Viharos, többször megújuló éljenzés.)

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, május 16. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as párt tegnapi értekezletén elhatározták, hogy a főrendiház üzenetével szemben ugyanazt az állást foglalják el, melyet a múlt év május 19-én kimondtak: hogy t. i. mindenki követi saját meggyőződését. Természetesen a párt nagy többsége a javaslatnak újból való visszaküldése mellett van. Ezután az állami anyakönyveket tárgyalták. Érdekes, hogy a pártban tizenheten a mellett vannak, hogy az anyakönyvvezetőket a miniszter nevezze ki.

A nemzeti párt értekezlete.

Budapest, május 16. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A nemzeti párt tegnap este értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a polgári házasságról szóló javaslattal szemben régebbi határozatához ragaszkodik. A képviselőházban gr. Apponyi Albert tesz megfelelő határozati javaslatot.

A legújabb „szenczáció“.

Budapest, május 16. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A „Magyarország“ legutóbbi száma cikkét közölte, a melynek minden sorából a lap dolgának mostani tolyamáján való rosszul palástolt elégtelenség ri ki. Azzal a neveléses váddal illeti a kormányt, jobban mondva ennek egyik tagját, hogy tárgyalásokat folytatott egy czég megbízottával, a mely legutóbb két újság-organumot vett meg. Tette pedig ezt oly czézből, hogy a megvett lapok ellenzéki színe a közönség előtt fentartott volna, valósággal azonban a kormány érdekeit kellett volna szolgálniok. Egy kérvényt reprodukál ennek bizonyítására, a melyben a Kosmos tulajdonát képezett Szabad Szó című lapot az Egyesült Hirlapkiadó-Vállalat részére eladta s e körül 25.000 forinttal károsodott volna. Ez a legújabb „szenczáció“, a mely nyilvánvalóan nem akart mást, mint hogy annak a számnak, a melyben feltálatott, néhány százzal több példánya kerüljön eladásra.

Hát bizony az egész „szenczáció“-ból csak az igaz, amit már mindenki tud, az t. i., hogy a Pesti Napló eddigi tulajdonosa kezeiből más kezekbe ment át. A többi, az szemenszedett koholmány. **Bloch József, a Kosmos műintézet igazgatója kijelenti, hogy olyan, vagy hozzá hasonló kérvényt, a minőt a M-g produkál, soha sem irt. A Bud. Corr. éjféli kiadásában egész határozottan írja, hogy efajta kérvény egyik miniszteriumhoz sem érkezett. A kormány a szóban forgó lapok eladásáról csak utólag értesült. A nemzeti párt tegnapi értekez-**

letén pedig Ábrányi Kornél jelentette ki, hogy amikor a Pesti Naplót eladta, tette ezt abban a tudatban, hogy lapját politikailag teljesen indifferens embereknek adta el. A párt megnyugvással vette tudomásul Ábrányi kijelentését. — A függetlenségi párt is foglalkozott a „Magyarország“ közlésével tegnapi értekezletén és megbízta Hoitsy Pált, interpellálja meg ez ügyben a kormányt. Ha a kormány nem adna kellő felvilágosítást, ez esetre a párt megbízta Ugron Gábort, hogy parlamenti bizottság kiküldését indítványozza.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése május 16-án.)

Budapest, május 16. (A „Torontái“ eredeti távirata.) **Bánffy** elnök bejelenti a főrendiház üzenetét a polgári házasságról szóló javaslat dolgában. A nemzeti párt éljenzéssel fogadja az elnöki bejelentést. Wekerle miniszterelnök indítványára, aki a javaslatot változatlanul fentartandónak mondta, a főrendiház üzenetének tárgyalását a jobboldal perczekig tartó tapsa és éljenzése közt a holnapi ülésre tűzték.

Polónyi Géza ezután szóba hozta a Magyarország tegnapi számának cikkét, felvilágosítást kérve a kormánytól a dolog mibenlétéről.

Hieronymi Károly belügyminiszter óriási derűtség közben jelenti ki, hogy efajta kérvény sem írásban, sem szóban közölve hozzá nem érkezett, általa nem intéztetett el, a cikkben megnevezett urakat soha sem fogadta.

Holló Lajos szánalmas vergődéssel iparkodik az aláírás nélkül való folyamodás hitelességét bizonyítani, amelyhez dr. Rusznák Soma, a Kosmos műintézet jogtanácsosa jutott véletlenül, mert az egy más okirat helyett küldetett hozzá a miniszteriumból.

Hieronymi belügyminiszter ismételtel kijelenti, hogy Rusznákot soha sem látta.

Bolgár Ferencz, Beöthy Ákos, Ábrányi Kornél, Horváth Gyula, Rohonczy Gedeon és Holló Lajos felszólalása után a kormány elnöke emelt szót **Wekerle miniszterelnök nagy taps és éljenzések közt mutatta ki a szóban forgó irat hitel nélkül valóságát, kijelentve egyben, hogy a Magyarország cikkének szerzője ellen sajtópört indít. A korrupció vádját éppoly joggal zudithatná az ellenzékre, mint az ellenzék a kormányra.** Sajnos tünetnek tartja, hogy a kormányt, mikor nagy elvekért bizalmi kérdést vet fel, korrupció gyanúsításával akarják megdönteni.

A miniszterelnöknek a korrupciónál mondott szavai nagy zajt keltettek az ellenzéken. Egyre-másra keltek fel Onody Géza, Ugron Gábor, Ivánka Oszkár és gróf Apponyi Albert, hogy Wekerle korrupció-mondásán érzett gravameneiket eldörögjék.

Szilágyi Dezső, Polónyi Géza és Wekerle miniszterelnök ismételt felszólalásával az ülés véget ért.

Kitüntetések Ausztriában.

Budapest, május 16. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Bécsből távirják: Ő felsége a király az osztrák koalíciós miniszterium két tagját és pedig Plener pénzügyminisztert és Madeisky közoktatásügyi minisztert titkos tanácsosokká nevezte ki.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

